

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**MOVIMENTS SOCIALS
CONTEMPORANIS**

Coordinació: LOPEZ ESTEVE, MANEL

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	MOVIMENTS SOCIALS CONTEMPORANIS			
Codi	100121			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història	2	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	LOPEZ ESTEVE, MANEL			
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I HISTÒRIA DE L'ART			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	1 crèdit = 25 hores de treball de l'estudiantat (HTE) = 150 HTE HTE-Presencial = 60 HTE-No Presencial = 90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català/Altres Altres (aula i materials docents): Espanyol / Anglès			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
LOPEZ ESTEVE, MANEL	manel.lopez@udl.cat	6	Despatx 2.14.2, Edifici del Rectorat 2n semestre: Dijous, 16:00-17:00 Divendres, 10:00-11:00 1r semestre: A convenir

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura Moviments Socials contemporanis té com a objectiu la comprensió del paper dels moviments socials i la protesta social en la configuració del món contemporani. En aquest sentit, l'assignatura traça a través d'una seqüència cronològica una explicació del perquè i com els grups humans han actuat col·lectivament per desafiar l'estatu quo del poder polític i els sistemes de dominació econòmics, socials i culturals imperants.

Advertiments:

- 1- L'ús de la telefonia mòbil no és permès dins l'aula.
- 2- No es pot gravar o filmar, sense autorització, cap activitat dins l'aula.

Sobre plagi, frau acadèmic o còpia espontània:

En cas de plagi, frau acadèmic o còpia espontània s'aplicarà el que estableix la "Normativa de l'avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL" https://www.udl.cat/export/sites/universitat-llleida/ca/udl/norma/.galleries/docs/Ordenacio_academica/Normativadavaluacio-i-qualif.-graus-i-masters-Acord-235-CG-21-7-2022.pdf

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius formatius/ Resultats d'aprenentatge

- RA1- Mostrar el desenvolupament d'alguns dels camps historiogràfics especialitzats d'especial rellevància en l'àmbit de l'estudi de l'època contemporània.
- RA2- Dominar l'ús i la crítica de les fonts històriques primàries i secundàries per tal de dotar als estudiants de la capacitat del treball autònom.
- RA3- Comprendre la importància de les bases materials i de la divisió social en la configuració de les societats.
- RA4- Incitar l'interès i la voluntat d'especialització en els diversos problemes històrics.
- RA5- Arribar a comprendre correctament el contingut de materials d'estudi, identificant en textos de lectura les tesis principals i el posicionament dels autors.

Competències

Competències bàsiques i específiques

- CB1- Formular un coneixement racional i crític dels processos històrics que permeti comprendre el present i fer-lo comprensible als demés.
- CB2- Identificar la historiografia, el pensament i les tendències més recents de la Història, antropologia i/o arqueologia, així com reconèixer les distintes percepcions sobre els processos històrics amb les seves derivacions ideològiques i ètiques.
- CB6- Incorporar la perspectiva de gènere en l'anàlisi històrica i el desenvolupament professional.
- CE1- Reconèixer els grans processos polítics, socials i econòmics de la Història des d'una perspectiva sincrònica i diacrònica.

Continguts fonamentals de l'assignatura

MOVIMENTS SOCIALS CONTEMPORANIS 2023-24

TEMA 1- INTRODUCCIÓ. HISTÒRIA SOCIAL I MOVIMENTS SOCIALS: ASPECTES METODOLÒGICS I HISTORIOGRÀFICS

TEMA 2- LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM, REVOLUCIONS LIBERALS I SOCIETAT DE CLASSES: NOVES I VELLES FORMES DE PROTESTA SOCIAL

TEMA 3- LA FORMACIÓ HISTÒRICA DE LA CLASSE TREBALLADORA I EL MOVIMENT OBRER

TEMA 4- PROTESTA I MOVIMENTS CAMPEROLS: UNA VISIÓ GLOBAL S. XIX I XX

TEMA 5-MOVIMENTS NACIONALS I REIVINDICACIONS NACIONALISTES: LA LLARGA PERSISTÈNCIA

TEMA 6- LA REVOLUCIÓ RUSSA DE 1917 I L'ARTICULACIÓ DEL MOVIMENT COMUNISTA INTERNACIONAL

TEMA 7- LA CRISI D'ENTREGUERRES I L'ASCENS DELS MOVIMENTS FEIXISTES

TEMA 8- L'ANTIFEIXISME COM A MOVIMENT SOCIAL TRANSNACIONAL

TEMA 9- ASCENS I ESTANCAMENT DEL TERCERMUNDISME I ELS MOVIMENTS ANTICOLONIALS

TEMA 10- LES REVOLUCIONS FRUSTRADES DELS ANYS SEIXANTA: ESTUDIANTS, DRETS CIVILS, CONTRACULTURA I FEMINISME

TEMA 11- ELS NOUS MOVIMENTS SOCIALS EN EL CONTEXT DE LA CONTRAREVOLUCIÓ CONSERVADORA: ANTIMILITARISME I ECOLOGISME

TEMA 12- FRAGMENTACIÓ I CONTESTACIÓ EN EL MARC DEL CAPITALISME GLOBAL: DE LA INSURRECCIÓ ZAPATISTA A LA REVOLUCIÓ KURDA

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Vegeu temari i cronograma	R1, R2, R3, R4, R5	GG	36	10
Seminaris opcionals (S)	S1: Lectura de Van der Linden, M. "European Social protest 1000-2000", a Berger, S., Nehring, H., <i>The History of social movements in global perspective</i> , Palgrave MacMillan, Londres, 2017. S2: Lectura Fontana, J. "Els moviments socials i la lògica de la revolta", a Prat, E., Renom, M., Retuerta, M.L (dirs.). <i>Constructors de consciència i de canvi</i> , Edicions del Llobregat, Sant Feliu de Llobregat	R1, R2, R3, R4, R5	Ind GG	4	20
Exercicis pràctics (EP)	Museu d'Història global dels moviment socials	R1, R2, R3, R4, R5	Ind GG	8	20
Treballs (T)	In1: Informe escrit 1 In2: Informe escrit 2	R1, R2, R3, R4, R5	Ind	2 2	20
Tutories (Tut)	Tutories programades	R5	Ind GG GM	4	

Avaluació (AV)	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació	R1, R2, R3, R4, R5	Ind	4	40
TOTAL	HTE: 150			60	90

Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ACTIVITATS PRESENCIALS	INICI	FINAL	DIA	HORARI	ESPAI
Aula	08/02/2024	24/05/2024	Dj- Dv	13:00- 15:00	3.17
Avaluació	03/06/2024			9:00-11:00	3.17
Recuperació	12/06/2024			9:00-11:00	A determinar

Lectures i dates per a les proves de lectura (In1, In2):

T-In 1: Divendres, 12 d'abril de 2024

T-In 2: Divendres, 10 de maig de 2024

Seminari de lectura: S1 (divendres, 1 de març de 2024)

S2 (dijous, 2 de maig de 2024)

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ ORDINÀRIA

AVALUACIÓ	TIPOLOGIA	MODE	ACTIVITAT	%
Bloc 1. Avaluació examen	TA: examen del conjunt de la matèria impartida en M i S / prova escrita	Examen escrit obligatori	Classes Magistral +Lectures +Llibre d'acompanyament (veure sota)	40%
Bloc 2. Treballs	T-In1: Informe escrit 1 T-In2: Informe escrit 2	Activitat Opcional	T-In1= 10% T-In2= 10%	20%
Bloc 3. Seminaris	Sessions de seminari	Activitat Opcional	S1= 10% S2= 10%	20%
Bloc 4. Exercicis p	Elaboració cronograma Museu d'Història global dels moviments socials	Activitat opcional		20%

LLIBRE D'ACOMPANYAMENT DE L'ASSIGNATURA:

TILLY, Ch. *Los movimientos sociales 1768-2008*, Crítica, Barcelona, 2010.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA

Examen oral a partir del llibre d'acompanyament i lectures del curs. Detalls a concretar a l'inici del curs

f).

Bibliografia i recursos d'informació

Anderson, Bonnie; Zinsser, Judith. *Historia de las mujeres: una historia propia*. Barcelona: Crítica, 2000.

Anjou, Leo d'. *Social Movements and Cultural Change: The First Abolition Campaign Revisited*. Nova York: Aldine de Gruyter, 1996.

Ash, Roberta. *Social Movements in America*. Chicago: Markham, 1972.

Ballard, Richard; Habib, Adam; Valodia, Imraan. *Voices of Protest: Social Movements in Post-Apartheid South Africa*. Pietermaritzburg: Univeristy of Kwazulu Natal Press, 2006.

Beissenger, Mark. *Nationalist Mobilization and the Collapse of the Soviet State*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.

Bladon, Rachel. *Gandhi*. Oxford: Macmillian Heinemann, 2011.

Bright, Charles; Harding, Susan (eds.). *Statemaking and Social Movements*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1984.

Beuchler, Steven M. *Women's Movements in the United States: Woman Suffrage, Equal Rights, and Beyond*. Nova Jersey: Rutgers University Press, 1990.

—, *Social Movements in Advanced Capitalism: The Political Economy and Cultural Construction of Social Activism*. Nova York: Oxford University Press, 2000.

Burke, Edmund (ed.). *Global Crises and Social Movements: Artisans, Peasants, Populists, and the World Economy*. Colorado: Westview, Boulder, 1988.

- Clark, Samuel D. *Movements of Social Protest in Canada, 1640-1840*. Toronto: University of Toronto Press, 1959.
- Clark, Samuel D.; Grayson, J. Paul; Grayson, Linda M. (eds.). *Prophecy and Protest: Social Movements in Twentieth-Century Canada*. Toronto: Gage, 1975.
- Cohan, A.S. *Introducción a las teorías de la revolución*. Madrid: Espasa, 1977.
- Dalton, Russell J.; Kuechler, Manfred (comp.). *Los nuevos movimientos sociales*. València: Edicions Alfons el Magnànim, 1992.
- Davis, Gerald F.; McAdam, Doug; Scott, W. Richard; Zald, Mayer (eds.). *Social Movements and Organizational Theory*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Duby, Georges; Perrot, Michelle (dir.). *Historia de las mujeres*. Madrid: Taurus, 2000.
- Evans, Richard J. *Las feministas. Los movimientos de emancipación de la mujer en Europa, America y Australasia, 1840-1920*. Siglo XXI, 1980.
- Fauré, Christine (dir.). *Enciclopedia histórica y política de las mujeres. Europa y America*. Madrid: Akal, 2010.
- Fernández Buey, Francisco [et al.]. *Pensamiento pacifista: Henry D. Thoreau, Leon Tolstói, Ghandi, Albert Einstein, Virginia Woolf, Hannah Arendt, Martin Luther King, E. P. Thompson*. Barcelona: Icaria, 2004.
- Fredrickson, George M. *The Comparative Imagination: On the History of Racism, Nationalism, and Social Movements*. Berkeley: University of California Press, 1997.
- Geary, Dick (comp.). *Movimientos obreros y socialistas en Europa, antes de 1914*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1992.
- Guha, Ramachandra. *Gandhi before India*. New York: Vintage Books, 2015.
- Guillem Mesado, Juan Manuel. *Los movimientos sociales en las sociedades industriales*. Madrid: Eudema, 1994.
- Heberle, Rudolf. *Social Movements: An Introduction to Political Sociology*. Nova York: Appleton-Century-Crofts, 1951.

- Hobsbawm, E. J. *Rebeldes primitivos. Estudios sobre las formas sociales en los siglos XIX y XX*. Barcelona: Critica, 2014.
- Ibarra, Pedro (ed.). *Social Movements and Democracy*. Nova York: Palgrave Macmillan, 2003.
- Ibarra, Pedro; Tejerina, B. (eds.). *Los movimientos sociales. Transformaciones políticas y cambio cultural*. Madrid: Trotta, 1998.
- Inglehart, R. *El cambio cultural en las sociedades industriales avanzadas*. Madrid: CIS-Siglo XXI, 1991.
- Jameson, J. Franklin. *The American Revolution Considered as a Social Movement*. Boston: Beacon, 1956 [primera edició de 1926].
- Jones, Gareth Stedman. *Lenguajes de clase. Estudios sobre la historia de la clase obrera inglesa*. Madrid: Siglo XXI, 1981.
- Kaplan, Temma. *Ciudad roja, período azul: los movimientos sociales en la Barcelona de Picasso*. Barcelona: Península, 2003.
- Kriesi, Hanspeter; Koopmans, Ruud; Duyvendak, Jan Willem; Giugni, Marco. *New Social Movements in Western Europe: A Comparative Analysis*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1995.
- Laraña, Enrique. *La construcción de los movimientos sociales*. Madrid: Alianza Ed., 1999.
- Laraña, E.; Gusfield, J. (eds.). *Los nuevos movimientos sociales. De la ideología a la identidad*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas, 2001.
- Mamdani, Mahmood; Wamba-dia-Wamba, Ernest (eds.). *African Studies in Social Movements and Democracy*. Dakar: CODESRIA, 1995.
- Mann, Michael. *Fascistas*. València: Publicaciones de la Universidad de Valencia, 2006.
- Markoff, John. *Olas de democracia: movimientos sociales y cambio político*. Madrid: Tecnos, 1998.
- Mayer, Arno. *Las Furias. Violencia y terror en las revoluciones francesa y rusa*. Saragossa: Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2014.

Meyer, David S.; Tarrow, Sidney (eds.). *The Social Movement Society: Contentious Politics for a New Century*. Lanham, Maryland: Rowman and Littlefield, 1998.

Nacions Unides. *Declaració i programa d'acció sobre una cultura de pau*. Nova York: Nacions Unides, 1999.

Núñez Florencio, R. *Sociedad y política en el siglo XX. Viejos y Nuevos movimientos sociales*. Madrid: Síntesis, 1993.

Offe, Claus. *Partidos políticos y nuevos movimientos sociales*. Madrid: Sistema, 1988.

Overy, Richard. *Dictadores*. Barcelona: Tusquets, 2006.

Payne, Stanley G. *Historia del fascismo*. Barcelona: Planeta, 1995.

Pérez Garzón, Sisinio. *Historia del feminismo*. Barcelona: La Catarata, 2011.

Perry, Elizabeth J. *Challenging the Mandate of Heaven: Social Protest and State Power in China*. Armonk, Nova York: M. E. Sharpe, 2002.

Porta, Donatella della. *Social Movements, Political Violence, and the State: A Comparative Analysis of Italy and Germany*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

Porta, Donatella della; Diani, Mario. *Los movimientos sociales*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas i Universidad Complutense de Madrid, 2012.

Riechmann, J.; Fernández Buey, F. *Redes que dan libertad. Introducción a los nuevos movimientos sociales*. Barcelona: Paidós, 1999.

Richardson, Robert D. *Henry Thoreau: a life of the mind*. Berkeley: University of California Press, 1986.

Rose, Sonya O. *¿Qué es historia de género?* Madrid: Alianza, 2012.

Rudé, George. *La multitud en la historia*. Madrid: Siglo XXI, 1978.

Sassoon, Donald. *Cien años de socialismo*. Barcelona: Edhasa, 2001.

Scott, Joan W. *Género e Historia*. Mèxic: FCE, 2008.

Skocpol, Theda. *Los Estados y las revoluciones sociales. Un análisis comparado de Francia, Rusia y China*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1984.

Smith, Jackie. *Social Movements for Global Democracy*. Baltimore: Johns Hopkins Univeristy Press, 2007.

Sternhell, Zeev [et al.]. *El nacimiento de la ideología fascista*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Tarrow, Sidney. *El poder en movimiento. Los movimientos sociales, la acción colectiva y la política*. Madrid: Alianza Ed., 1997.

Thébaud, Françoise. *Escribir la historia de las mujeres y del genero*. Oviedo: KRK, 2014.

Thompson, E.P. *La formación histórica de la clase obrera*. Barcelona: Crítica, 1989.

Thoreau, Henry David. *Desobediencia civil y otros escritos*. Madrid: Tecnos, 2006.

Tilly, Charles. *Las revoluciones europeas, 1492-1992*. Barcelona: Crítica, 1995.

Tilly, Charles; Tilly, Louise A.; Tilly, Richard; Sanz Camañes, Porfirio. *El siglo rebelde, 1830-1930*. Saragossa: Universidad de Zaragoza, 1997.

Tilly, Charles; Wood, Lesley J. *Los movimientos sociales, 1768-2008*. Barcelona: Crítica, 2009.

Traugott, Mark. *Protesta social. Repertorios y ciclos de acción colectiva*. Barcelona: Editorial Hacer, 2002.

Weinbaum, Batya. *El curioso noviazgo entre feminismo y socialismo*. Madrid: Siglo XXI, 1984.

Wignaraja, Ponna (ed.). *New Social Movements in the South: Empowering the People*. Nova Jersey: Zed Books, 1993.

X, Malcolm. *The Autobiography of Malcolm X*. Middlesex: Penguin Books, 2001.

Zhao, Dingxin. *The Power of Tiananmen: State-Society Relations and the 1989 Beijing Student Movement*. Chicago: University of Chicago Press, 2001.